

DESPĂRȚIM

ÎN

SI - LA - BE

NOȚIUNI DE FONETICĂ

FONETICA studiază sunetele (literele) limbii române.

**COMPONENȚA FONETICĂ A PROPOZIȚIEI
(PROPOZIȚIA, ALCĂȚUIREA EI DIN CUVINTE).**

Dragi copii, oamenii se înțeleg între ei cu ajutorul sunetelor rostite în cuvinte. Acestea se pronunță în propoziții clare și precise. În vorbirea noastră curentă, respectăm anumite reguli pe care uneori nici nu ne dăm seama că le folosim. Ele sunt învățate în școală, dar o parte au fost deprinse din familie, odată cu primele cuvinte, cu primele jocuri și cu cele dintâi poezii memorate. Pentru a ne da seama de farmecul combinării perfecte a sunetelor în cuvinte și a cuvintelor în propoziții, să urmărim câteva exemple:

a)
A TOAMNA SOSIT.

b)
A SOSIT TOAMNA .

Care grupe de cuvinte au înțeles clar ? a) sau b) ?
Sigur veți răspunde că b). Cum ar suna cuvintele rostite ca în coloana a) ?

Să urmărim propoziția din coloana b):

A SOSIT TOAMNA .

Câte cuvinte sunt în această propoziție ? Trei.
Spuneți primul cuvânt. **A**. Care este al doilea cuvânt? **SOSIT**. Dar al treilea cuvânt? **TOAMNA** . În concluzie, aceste trei cuvinte formează propoziția: **A SOSIT TOAMNA** .

Acum încercați să grupați singuri următoarele coloane de cuvinte în propoziții clare și precise:

① GĂINĂ DE PUI URMĂREȘTE UN PISICA.

② CĂȚEL DE MEREU APĂRAT ESTE PUIUL.

Așezați în ordinea firească cele patru cuvinte din propozițiile de mai jos:

③ CÂINELE MIAUNĂ.

④ PISICA LATRĂ.

COMPONENȚA FONETICĂ A CUVÂNTULUI (CUVÂNTUL, ÎNCĂLĂTUIREA LUI DIN SILABE).

Când folosim un cuvânt, folosim de fapt un sunet sau un număr de sunete grupate în silabe. Cuvintele sunt formate din una sau mai multe silabe. Să încercăm să înțelegem acest lucru folosindu-ne de propoziția: **A SOSIT TOAMNA.**

Să repetăm de câteva ori cuvântul **A**. Să fim atenți și să ne gândim de câte ori deschidem gura să îl pronunțăm. Veți spune că o singură dată. Este corect. În acest caz cuvântul este alcătuit dintr-o singură silabă.

Silaba este sunetul (litera) sau grupul de sunete (litere) rostit cu o singură deschidere a gurii.

Să repetăm al doilea cuvânt : **SOSIT, SO - SIT.**

De câte ori deschidem gura ca să-l pronunțăm ?

Veți spune că de două ori. În acest caz din câte silabe este alcătuit ? Din două silabe .Foarte corect.Să repetăm al treilea cuvânt:**TOAMNA, TOAM-NA.**Veți spune că este alcătuit tot din două silabe. Foarte corect. Deci, în această propoziție avem un cuvânt format dintr-o singură silabă și două cuvinte formate din câte două silabe. Dar cuvintele pot avea și mai multe silabe. Citiți cu voce tare exemplele:

REZOLVĂRI:

① PISICA URMĂREȘTE UN PUI DE GĂINĂ. ② PUIUL ESTE MEREU APĂRAT DE CĂȚEL. ③ CÂINELE LATRĂ. ④ PISICA MIAUNĂ.

O SILABĂ	DOUĂ SILABE	TREI SILABE	PATRU SILABE	CINCI SILABE
LEU BRAD SUNT BUN DOI IN CER CERC MAI EL GHEM STAU NOU	CAR-TEA SCULP-TOR PROMP-TĂ COM-PLET JERT-FĂ CÂND-VA GHEA-TĂ A-BIL RO-UA VE-CIN A-FIȘ MAI-CA PÂI-NE	I-DE-E FE-REAS-TRĂ FUNC-ȚI-E HÂR-TI-E CLĂ-DI-RE A-LE-E I-DE-AL SI-LA-BE E-LE-FANȚI AN-TARC-TICI MIE-U-NAT AL-BAS-TRU A-LĂ-TURI	A-E-RI-AN A-TEN-ȚI-E IN-CRE-DI-BIL ÎN-GHE-ȚA-TĂ ÎN-TRE-BA-RE MUN-CI-TOA-RE JU-CĂ-RI-E DOI-SPRE-ZE-CE A-E-RO-PORT FAR-MA-CI-E STRĂ-LU-CEȘ-TE RĂ-DĂ-CI-NĂ LI-BRĂ-RI-E	A-U-XI-LI-AR ÎN-VĂ-ȚĂ-TOA-RE EX-TRA-OR-DI-NAR PUNC-TU-A-ȚI-E SĂ-RĂ-CĂ-CIOA-SĂ PO-VES-TI-RI-LE PI-SI-CU-ȚE-LE TE-LE-VI-ZO-RUL BI-BLI-O-TE-CĂ MA-TE-MA-TI-CĂ TE-LE-CO-MAN-DĂ PRO-PO-ZI-ȚI-E E-VA-CU-A-RE

⑤ Câte silabe au cuvintele de mai jos :

CO-LA-BO-RA-ȚI-O-NIST A-U-TO-ÎN-SĂ-MÂN-ȚĂ-RI-LE UL-TRA-RE-VO-LU-ȚI-O-NA-RE
O-NO-MA-TO-PE-E NE-IN-TEN-ȚI-O-NA-TE TE-LE-EN-CI-CLO-PE-DI-E

COMPONENȚA FONETICĂ A SILABEI (SILABA, ALCĂTUIREA EI DIN SUNETE, ALFABETUL LIMBII ROMÂNE).

Am lămurit că una sau mai multe silabe compun un cuvânt. Silabele nu pot fi folosite în vorbire decât cu ajutorul cuvintelor pe care le compun. Silaba, poate să aibă un sunet (o literă) sau mai multe sunete(litere). Vă mai amintiți ce este litera ? Litera este semnul grafic scris al unui sunet învățat. Ea se scrie, se vede și se citește. Sunetul se aude și se rostește. Iar toate literele, mici și mari, de tipar sau de mână, folosite de noi la scriere și așezate într-o anumită ordine, formează: **ALFABETUL LIMBII ROMÂNE**

Acesta conține: **VOCALE**, **SEMIVOCAL** și **CONSOANE**.

VOCALE : a, e, i, o, u, ă, â, î.

Toate se pronunță clar, fără să fie însoțite de alte sunete. Pot alcătui singure silabe și chiar cuvinte.

ÎN FIECARE SILABĂ ESTE OBLIGATORIU SĂ EXISTE O VOCALĂ ȘI NUMAI UNA (NU EXISTĂ SILABĂ FĂRĂ VOCALĂ).

SEMIVOCAL : e, i, o, u. Se pronunță mai puțin intens ca vocalele și nu pot alcătui singure silabe.

CONSOANE : celelalte litere din alfabetul limbii române. Ele nu pot forma singure silabe și se pronunță însoțite de câte un sunet : b(be),c(ce),d(de)...

⑤ REZOLVARE: 7 9 9 6 7 8

